

Asia: VN/1364/2022

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä laiksi valtion tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksesta vuosina 2024-2030

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Tieteellisten seurain valtuuskunta kannattaa hallituksen esitystä laiksi valtion tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksesta vuosina 2024-2030. Laki parantaa julkisen TKI-rahoituksen ennakoitavuutta ja pitkäjänteisyyttä ja vahvistaa tieteen ja tutkimuksen merkitystä yhteiskunnan kokonaisvaltaisessa kehityksessä. Koska laki on voimassa 31.12.2030 asti, on oleellista, että lain voimassaoloaikana ja sen jälkeenkäydään säännöllistä ja vuorovaikutteista keskustelua päättäjien, yksityisen sektorin toimijoiden ja korkeakoulu- ja tiedeyhteisön kesken laissa ja sen perusteluissa esitettyjen BKT-tavoitteen ja julkisen rahoituksen tavoitteen toteutumisesta. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksen suunnitelmassa tulee esittää ne tavat, joilla lain henki ja rahoituksen taso, ennakoitavuus ja pitkäjänteisyys turvataan myös lain voimassaolon päättymisen jälkeen.

Kohdassa 4.2.1 todetaan muun muassa, että ”T&K-rahoituksen vaikuttavuuden kannalta on myös tärkeää, että rahoitus kohdistuu sellaisille toimijoille, joilla on parhaat edellytykset uusien innovaatioiden kehittämiseen”. Jos innovaation määrittelyssä käytetään Tilastokeskuksen määrittelyä kuten käytetään T&K-toiminnan määrittelyssä, on tärkeä muistaa, että innovaatioita tuottavat myös muut kuin yritykset ja että parhaat edellytykset omaavien toimijoiden tunnistamisessa huomioidaan yhteiskunnan kaikki toimialat, myös sosiaalisia innovaatioita tuottavat tahot. Tähän liittyy vahvasti samassa kohdassa todettu T&K-toiminnan kytkeytyminen aineettomiin investointeihin.

TKI-rahoitusta kohdennettaessa tulee huomioida, että tähän asti rahapelitoiminnan tuotoilla rahoitetut toiminnat siirretään vuodesta 2024 alkaen tieteen ja tutkimuksen osalta valtion budjettiin. Muutoksen vaikutus tulee huomioida TKI-lain tulokinnassa ja tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksen 8-vuotisessa suunnitelmassa. Rahapelitoiminnan tuotoilla rahoitetaan useita pieniä ja hyvin kustannustehokkaita toimijoita, kuten Tieteellisten seurain valtuuskunta, jotka hoitavat kansallisesti ja kansainvälisesti merkittäviä tiedepoliittisia tehtäviä, joita

kukaan muu ei hoida. Nämä toimijat ja heidän tehtäviensä laadukas hoitaminen ovat riippuvaisia julkisesta TKI-rahoituksesta.

Valtuuskunta ehdottaa, että esityksen sivulla 21 lueteltuihin parlamentaarisen TKI-työryhmän linjaamiin TKI-politiikan periaatteisiin lisätään tieteen vastuullisuus, jolla tarkoitetaan luotettavaa ja yhteisesti hyväksyttyä tapaa tuottaa, julkaista ja arvioida tutkittua tietoa. Vastuullinen tiede tukee tieteen avoimuutta, läsnäoloa ja käyttöä yhteiskunnassa.

Ryynänen-Karjalainen Lea
Tieteellisten seurain valtuuskunta